

ENERKOM
PODLIPANSKO

Strategie energetické komunity

ENERKOM Podlipansko

2025–2030

Cesta k energeticky soběstačnému regionu

ENERKOM Podlipansko

Milí kolegové, přátelé a partneři,

Dovolte nám představit společnou cestu, kterou můžeme – pokud budeme chtít – projít jako region. Tento dokument není akademickým plánem ani formální strategií do šuplíku. Je to pozvání. Pozvání ke spolupráci, ke sdílení odpovědnosti i nadšení. Je to návrh, jak může i menší venkovská oblast – s omezenými zdroji, ale silnou komunitou – dokázat to, co se zatím nikomu v Evropě nepodařilo: **propojit řízení energií, komunitní zapojení a reálnou realizaci do jednoho systému.**

Aby to mohlo fungovat, potřebujeme každého z vás. Nejen členy ENERKOMU dnes, ale i ty, kteří se mohou přidat zítra. Nejen starosty, ale i podnikatele, aktivní občany, spolky, školy. Jsme přesvědčeni, že skutečná změna začíná v důvěře a v tom, že si umíme říct: „Pojďme to zkusit společně.“

I. Kontext a vize

Evropská unie mění způsob, jakým obce a regiony využívají energii. Cílem je zajistit dostupnou, čistou a spravedlivou energii i pro venkovské oblasti. Obce však často nemají dostatečné kapacity, odbornost ani oporu pro zvládnutí těchto změn. Proto Podlipansko zakládá zapsaný spolek **ENERKOM Podlipansko jako nástroj energetické transformace regionu.**

Naše vize:

- Energeticky soběstačný region řízený lokálně
- Přímé zapojení občanů, obcí i firem
- Systémová spolupráce přes MAS struktury
- Přenositelný model pro další regiony ČR i EU

II. Popis modelu ENERKOM Podlipansko

ENERKOM se profiluje jako venkovská energetická platforma, která má ambici stát se komplexním řešením pro energetickou transformaci v území. Jeho unikátnost spočívá v tom, že se nesnaží řešit jen jednu část problému – například pouze poradenství nebo technickou realizaci – ale **propojuje více nástrojů do jednoho funkčního rámce. Kombinuje metodické vedení, technickou podporu, komunitní participaci i správu dat.**

Takový přístup je v evropském kontextu ojedinělý. Zatímco v mnoha západoevropských zemích existují specializované subjekty pro jednotlivé části energetiky, ENERKOM se snaží o jejich propojení v rámci jednoho systému dostupného pro venkov a menší obce. Tím vytváří model, který může být inspirací i pro další MAS a regiony – a který zároveň zvyšuje šance regionu na přístup k evropskému financování i pozornosti investorů.

Ačkoli spolek ENERKOM Podlipansko zatím naplňuje tuto roli jen částečně, potenciál k jejímu naplnění je silný. Díky ukotvení v MAS struktuře, znalosti území a provázanosti s

obcemi máme reálnou šanci tento model skutečně rozvinout – pokud spojíme síly napříč regionem.

Model ENERKOM Podlipansko usiluje o to, co je v Evropě ojedinělé: **spojit pod jednu střechu více klíčových funkcí – od energetického managementu, přes komunitní energetiku až po metodickou a realizační podporu projektů.** Tímto přístupem nabízíme nejen funkční řešení pro náš region, ale i inspiraci pro EU – konkrétní model, který spojuje prvky, jež jsou jinde řešeny odděleně. V tomto smyslu přinášíme do evropské debaty něco, co dosud chybělo: komplexní a integrovatelný nástroj energetické transformace pro venkov. Tím se otevírá šance nejen pro čerpání podpory, ale i pro prezentaci našeho přístupu na evropské úrovni – jako jednoho z reálných příkladů, jak propojit aktéry v území bez potřeby složitých systémových zásahů shora. Jeho síla spočívá v integraci: v tom, že **obce nemusí komunikovat s desítkami různých institucí, ale mohou se opřít o jednu důvěryhodnou organizaci.**

Rozvojové projekty a nové směry

V rámci strategie ENERKOM plánujeme také konkrétní projekty, které mohou regionu přinést další přínosy, příjmy a inovace. Nejde jen o úspory a poradenství – chceme přispět k rozvoji venkovské energetiky ve všech jejích formách a být skutečně aktivním hráčem na energetickém trhu.

Mezi zvažované a připravované záměry patří:

- **společné investice do fotovoltaických elektráren (FVE)** – například na střechách škol, obecních úřadů nebo komunitních budov, abychom vyráběli vlastní elektřinu a snížili náklady,
- **bioplynové stanice** – využití toho, co máme kolem sebe: biologický odpad, posekanou trávu nebo zemědělské zbytky. Tyto stanice dokážou vyrábět nejen elektřinu, ale i teplo pro veřejné budovy nebo domovy důchodců,
- **nabíječky pro elektromobily** – aby i lidé na venkově mohli snadno přejít na elektromobilitu, a aby obce mohly nabízet tyto služby návštěvníkům nebo zaměstnancům,
- **obecní energetická společenství** – tedy sdílené projekty, do kterých se mohou zapojit i občané. Každý může být částečným vlastníkem solární elektrárny a podílet se na výnosech,
- **digitální nástroje pro řízení spotřeby** – systém, který umožní sledovat, kdy a kde spotřebováváme energii, a podle toho ji chytrě rozdělit nebo uložit.

Kromě toho sledujeme vývoj na trhu s energetickými službami. Naším cílem je, aby se region mohl od roku **2028 zapojit do služeb výkonové rovnováhy** .– tedy poskytování flexibility a podpůrných služeb do přenosové soustavy. To znamená, že když bude potřeba energii krátkodobě dodat nebo naopak snížit spotřebu, bude náš region připraven pomoci Tato schopnost – tzv. flexibilita – **bude mít čím dál větší hodnotu.**

Znamená to nejen možnost získat **dodatečné příjmy za poskytované služby, ale i větší odolnost vůči výkyvům na trhu** s energiemi. Získáme tak větší jistotu, že budeme mít energii dostupnou i v krizových obdobích – a navíc si na ní dokážeme sami vydělat.

Pro obce a občany to v praxi znamená: lepší ceny, více investic do místní infrastruktury a větší kontrolu nad tím, jak s energií nakládáme. A to všechno bez nutnosti stavět složité nové struktury – jen díky chytřejší organizaci a zapojení do systému, který se právě v Evropě začíná rozvíjet. Chceme být u toho – a ukázat, že i venkov umí být chytrý, moderní a soběstačný.

III. Jaký přístup k řešení volíme – ONE STOP SHOP (OSS) a jeho integrace

OSS (One-Stop-Shop) je jedním z hlavních pilířů, na kterém by měl ENERKOM v budoucnu stát. Nejde o jednorázový projekt, ale o **dlouhodobou službu veřejného zájmu** pro venkov 21. století. Jeho úkolem je zjednodušit cestu obcí a občanů k energetickým řešením – od prvního nápadu přes financování až po realizaci.

OSS má být stabilní a důvěryhodný **bod kontaktu, který obce i obyvatelé vnímají jako kompetentní zázemí**. Pomůže odbourat administrativní zátěž, minimalizovat rizika rozhodování a ušetřit čas. **Obec, která chce řešit např. komunitní fotovoltaiku, bude mít jedno místo, kam se obrátit, bez nutnosti složitě hledat partnery nebo vyjednávat technické podmínky.**

Zároveň je OSS nástrojem systematické podpory v území. Není to jen technická kancelář – je to most mezi obcí, komunitou, experty a zdroji financování. Umožní sdílení příkladů dobré praxe, školení, standardizaci metodik i efektivní rozvoj know-how. Právě díky OSS může mít každá obec přístup k profesionální pomoci, která jinak bývá dostupná jen ve velkých městech nebo bohatších regionech.

OSS ale není pouze nástrojem pro dnešek – je to investice do budoucnosti. Pokud se nám podaří vybudovat funkční a respektované OSS v našem regionu, můžeme se stát vzorem pro další MAS i venkovské oblasti v ČR.

Příprava OSS musí probíhat ve více rovinách:

- **personální** (sestavit realizační tým s kompetencemi a znalostí území)
- **technické** (vybudovat datové a analytické zázemí)
- **komunikační** (vysvětlit obcím a partnerům, co OSS znamená a jak jej využít)
- **finanční** (využít prostředky z výzvy 7/2023 a připravit se na LIFE 2026)

Zároveň je důležité, abychom již v roce 2025 vybrali pilotní obce, kde si koncept OSS vyzkoušíme v praxi. Tyto piloty nám umožní ověřit funkčnost modelu, získat zpětnou vazbu, vylepšit metodiku a vytvořit inspirativní příklady pro ostatní. Piloty se mohou stát

zároveň součástí propagačních a komunikačních aktivit – ukázat občanům i partnerům, že to opravdu funguje.

V konečném důsledku může mít OSS i širší přesah: můžeme jím přitáhnout další obce do ENERKOMU, posílit důvěru v MAS jako koordinátora veřejných služeb a vytvořit podmínky pro zapojení do mezinárodních projektů. To vše bez potřeby budování složitých institucí – s využitím toho, co už máme: důvěry, spolupráce a zkušeností v území.

Máme příležitost ukázat, že venkov nemusí čekat, až mu někdo přinese řešení shora. Můžeme jej vytvořit sami – chytře, srozumitelně a společně. A právě OSS může být tím prvním krokem, který promění naši vizi ve skutečnou změnu.

Věříme, že společně můžeme vytvořit službu, která bude opravdu sloužit – obcím, lidem i budoucnosti našeho regionu.

IV. Přínosy a dopady

Zavedení modelu ENERKOM Podlipansko přináší konkrétní a měřitelné přínosy na několika úrovních. Tyto dopady nejsou pouze technické nebo ekonomické – mají rovněž hluboký společenský, institucionální i strategický rozměr.

Pro obce:

- přístup k odbornému zázemí bez nutnosti budovat vlastní tým
  - snazší orientace v dotačních příležitostech, plánování projektů a řízení investic
  - efektivnější využití veřejných prostředků díky centralizovaným službám a metodikám
  - energetické úspory a stabilizace výdajů v obecních rozpočtech
  - nové příležitosti ke komunitnímu podnikání a zvyšování soběstačnosti
  - posílení vyjednávací pozice vůči krajským a státním institucím díky jednotné platformě
- Pro obyvatele:**
- možnost zapojit se do komunitních projektů jako investoři, spotřebitelé či spoluvůdci
  - nižší náklady na energie a přístup k novým službám (např. sdílené fotovoltaiky, energetické poradenství)
  - větší transparentnost a kontrola nad tím, odkud energie pochází a jak se využívá
  - posílení pocitu sounáležitosti a důvěry v samosprávu, která se stará o budoucnost
  - motivace k vlastní iniciativě – občanské energetické skupiny, společenství, školní projekty

Pro ENERKOM a celý region:

- růst odborné kapacity, sdílení know-how a stabilní týmová základna
- přechod od projektového k systémovému přístupu v oblasti rozvoje
- silnější strategická pozice vůči kraji a státu – MAS jako realizátor, nikoli pouze koordinátor

- větší šance na zapojení do mezinárodních partnerství, výzkumných projektů a experimentálních výzev EU
- vyšší investiční atraktivita regionu: ENERKOM může přivést nejen dotace, ale i investory zaměřené na udržitelnost
- rozšíření vlivu regionu – nejen jako příjemce politik, ale i jako tvůrce a inspirátor jiných území
-

V. Rizika a kritické momenty

Každá změna přináší rizika – nejen organizační a technická, ale i vztahová a reputační. Aby ENERKOM nezůstal pouze na papíře, musíme jim věnovat zvláštní pozornost a plánovat kroky, jak jim předcházet.

Rizika institucionální a provozní:

- **Přetížení malého týmu** – pokud nebude ENERKOM rozšířen o další odborné kapacity, může dojít k jeho vyčerpání nebo personálním výpadkům.
- **Ztráta kontinuity** – změny v politickém vedení obcí nebo MAS mohou vést k přerušení podpory, pokud projekt nebude dostatečně zakotvený systémově.
- **Závislost na externích partnerech** – přílišné spoléhání se na externí aktéry (firmy, experty) bez vlastní kapacity může znamenat ztrátu kontroly nad výstupy a kvalitou služeb.

Rizika reputační a vztahová:

- **Nedůvěra ze strany obcí nebo občanů** – pokud ENERKOM nebude transparentní, může být vnímán jako další administrativní překážka nebo projekt „naoko“.
- **Nedostatečná účast obcí a členů MAS** – bez zapojení regionálních aktérů nemá ENERKOM legitimitu ani nosnost.
- **Skepticismus vůči novému přístupu** – obce či jednotlivci mohou mít negativní zkušenosti s jinými projekty, což může snížit jejich ochotu spolupracovat. **Rizika finanční a strategická:**

- **Neefektivní využití výzev** – pokud nevyužijeme včas výzvu 7/2023, riskujeme ztrátu příležitosti postavit reálné výstupy, které by zvýšily naši důvěryhodnost a připravily půdu pro projekt LIFE.
- **Předčasná orientace na LIFE** – souběžná příprava je důležitá, ale neměla by přebíhat aktuální práci v území.
- **Opožděná příprava na replikaci** – pokud nevytvoříme včas přenositelné know-how a nezajistíme jeho dokumentaci, můžeme přijít o možnost stát se referenčním příkladem.

Kritické momenty:

- **2024–2025:** mapování potřeb v území, dokončení EM, výběr pilotních obcí, komunikace se členy, tvorba zázemí OSS
- **2025:** příprava a podání žádosti do programu LIFE, testování OSS v pilotních obcích

- **2026:** evaluace pilotů, rozšíření na další obce, metodika a nástroje
- **2027–2028:** plné zprovoznění OSS, propagace výsledků, návrh replikace
- **2029–2030:** zajištění dlouhodobé udržitelnosti, mezinárodní komunikace, žádost o systémovou podporu

Další rizika k uvážení:

- **Nízká úroveň digitální připravenosti obcí** – některé služby OSS předpokládají určitou schopnost práce s digitálními nástroji. Bude nutné poskytovat metodickou i technickou pomoc.
- **Slabá motivace členů k aktivnímu zapojení** – bez skutečného zájmu ze strany členské základny může být obtížné hledat podporu pro realizaci v klíčových fázích.
- **Podceňování komunikační roviny** – slabá prezentace výsledků může podkopat důvěru i snahu o získání podpory.

Tato rizika a kritické momenty lze zvládnout pouze tehdy, pokud budou členové MAS a obcí vnímat svou roli aktivně. Nestačí být pozorovateli – potřebujeme zapojení, sdílenou odpovědnost a chuť převzít iniciativu. Pokud dnes nezahájíme konkrétní kroky, může ENERKOM zůstat jen dobře napsanou vizí bez dopadu. Naopak, s jasnou podporou a rozdělenou odpovědností můžeme ukázat, že právě náš region umí být nejen efektivní, ale i inspirativní pro další.

- region jako modelový příklad pro ČR i EU
- podání žádosti o systémovou podporu státu/EU

VII. Mezinárodní rozměr a replikace modelu ENERKOM Podlipansko

Naše současná pozice:

ENERKOM má potenciál stát se součástí evropského prostředí a inspirovat podobné přístupy v dalších regionech, ale v tuto chvíli se stále nacházíme v rané fázi. Nemáme ještě funkční OSS, nemáme hotový pilot a ani zapojené mezinárodní partnery. Přesto už dnes disponujeme strukturou a přístupem, který má v evropském kontextu určitá specifika – kombinujeme přístup zdola, hlubokou znalost místního prostředí a strategické ukotvení přes MAS struktury.

Ve srovnání se západní Evropou (např. Rakousko, Německo, Francie) je naše výchozí pozice slabší z hlediska institucionální podpory (např. regionální energetické agentury jsou tam standardem), míry centralizace (v ČR chybí střední článek mezi obcí a státem) i zkušeností s komunitní energetikou. Zároveň ale právě tyto slabiny nás vedly k vytvoření ENERKOMU jako hybridního modelu – tedy systému, který kombinuje technickou expertizu, regionální koordinaci a aktivní zapojení obcí a obyvatel.

Tento model má potenciál stát se partnerem nejen pro další MAS v ČR, ale i pro evropské sítě a programy. Pokud budeme schopni jeho kvality doložit pilotními projekty a podložit je daty, můžeme oslovit:

- partnery v rámci programu LIFE pro společné projektové žádosti
- výzkumné instituce a univerzity v oblasti komunitní energetiky a řízení území

- evropské platformy (např. FEDARENE, Covenant of Mayors, REScoop.eu)
Získáním této pozice ENERKOM:
- zvýší prestiž regionu v očích institucí EU
- posílí šance na investiční vstupy a další typy podpory
- umožní transfer know-how z jiných států (zejména pro školení, digitalizaci a komunitní přístupy)
- dá našemu ENERKOMU hlas v evropských debatách o podobě venkovské energetiky

Zatímco v západní Evropě obvykle fungují oddělené instituce pro poradenství, realizaci nebo komunitní energii, **naš přístup je integrující a založený na místní spolupráci. ENERKOM staví na tom, že více klíčových funkcí – jako je energetický management, komunitní energetika, metodické vedení i projektová realizace – propojuje v jediné platformě zakotvené v MAS.**

Tato kombinace není běžná ani v technicky vyspělých regionech. Například v Rakousku modely jako Klima- und Energiemodellregionen (KEM) sice zahrnují prvky komunitní energetiky a regionální koordinace, ale chybí jim provázanost s MAS strukturami a schopnost plně integrovat metodické, realizační i komunikační funkce v jednom rámci. V Německu jsou silné regionální agentury, jako Energieagentur Rheinland-Pfalz, které poskytují technickou pomoc a školení, ale nefungují jako komunitně zakotvené platformy a nejsou napojené přímo na obce. Ve Francii projekty jako Energie Partagée nebo REScoop.eu efektivně mobilizují občanskou společnost, avšak často postrádají stabilní institucionální rámec, který by umožnil jejich replikaci skrze veřejně spravované struktury.

Model ENERKOM je v tomto směru ojedinělý. Zakládá se na důvěře v MAS jako stabilního a neutrálního koordinátora, propojuje komunitní přístup s odborným zázemím a zároveň cílí na praktickou realizaci – nikoli pouze poradenství. Jeho síla spočívá v integraci všech hlavních složek: technické, komunitní, finanční i institucionální. Vzniká tak rámec, který není závislý na specifické legislativě, je snadno přizpůsobitelný dalším regionům a zároveň dostatečně robustní, aby byl důvěryhodný pro domácí i evropské partnery.

ENERKOM oproti tomu:

- **Integruje funkce**, které jsou jinde oddělené: řízení energií, poradenství, financování, zapojení občanů a samotná realizace
- **Opírá se o MAS**, tedy síť důvěryhodných organizací s dlouhodobým působením v regionu
- **Zajišťuje přenositelnost**, protože je navržen pro venkovská území s omezenými kapacitami, bez potřeby legislativních změn
- **Zahrnuje reálné potřeby regionu** namísto univerzálních schémat shora

Právě tato schopnost propojit komunitní praxi, expertní zázemí a technické nástroje v jednom systému činí ENERKOM skutečně ojedinělým. Vzniká tak rámec, který je

zároveň účinný, důvěryhodný i praktický – a který může být inspirací pro další evropské regiony. Tím získáváme nejen výhodu v přístupu k mezinárodním partnerům a financování, ale i důvod být slyšet jako hlas venkova v evropské debatě o tom, jak má vypadat férová a účinná energetická transformace.

VIII. Komunikace a viditelnost

Viditelnost je podmínkou úspěchu. Musíme být vnímáni jako:

- funkční model, ne jen myšlenka
- replikovatelný systém, ne jednorázový projekt
- důvěryhodný partner pro obce, stát i EU

Nestačí, že budeme něco dělat dobře – musíme také ukazovat výsledky a umět je komunikovat. Budování důvěry u občanů, obcí i externích institucí (kraj, MPO, EU) je stejně důležité jako technické řešení.

Komunikační cíle:

- posílit důvěru starostů a občanů v ENERKOM jako stabilní a užitečnou strukturu
- být „na očích“ institucím jako kraj, MŽP, MPO a programům jako LIFE či Horizon
- vytvořit pozitivní veřejný obraz obcí, které jsou aktivní a inovativní
- prezentovat náš model jako přenositelný a inspirativní pro jiné regiony v ČR i EU

Klíčové nástroje:

- případové studie a reportáže z obcí zapojených do pilotních projektů
- vystoupení na odborných i komunitních konferencích, workshopech a kulatých stolech
- veřejná knihovna výstupů ENERKOM na webu MAS (projekty, analýzy, metodiky)
- vizuální materiály: infografiky, letáky, krátká videa, animace
- web a sociální sítě, které ukazují konkrétní výsledky a přínosy
- přímá komunikace v obcích – osobní návštěvy, komunitní setkání, spolupráce se školami

Rozšířená komunikační strategie:

- **Národní úroveň:** pravidelná komunikace s krajem, MŽP, MPO a dalšími institucemi; účast na národních platformách a pracovních skupinách
- **Evropská úroveň:** aktivní prezentace ENERKOM v evropských sítích (REScoop, Covenant of Mayors, Community Power Coalition), účast na mezinárodních výzvách, přenos příkladů dobré praxe
- **Lokální úroveň:** pravidelná komunikace s obyvateli a zastupitelstvy v regionu, využívání lokálních médií, škol a spolků jako nositelů pozitivních příkladů

Role členů ENERKOMU:

- aktivní sdílení výstupů ve svých obcích a zapojení do společné propagace
- přispívání do sbírky příkladů dobré praxe – každý úspěch v území posiluje celý model

- účast a reprezentace na veřejných akcích včetně předávání zkušeností ostatním
Bez sdílené a viditelné komunikace zůstane i ten nejlepší systém skrytý. Pokud máme ambici být evropským příkladem venkovské transformace, musíme nejen pracovat dobře, ale i být schopní o tom přesvědčivě mluvit. Tato kapitola ENERKOMU není „navíc“ – je stejně důležitá jako technická a metodická část.

Závěrečné slovo

ENERKOM Podlipansko může být tím, čím se ostatní zatím pouze chtějí stát: funkčním příkladem toho, že i malý region může stát v čele velké změny. Máme v rukou jedinečný model, který propojuje veřejnou správu, komunitu, data i technické řešení. Tato kombinace je v evropském kontextu stále výjimečná – a my máme šanci ji uvést v život.

Víme, že proměna území vyžaduje nasazení – a že je na nás, zda se chopíme příležitosti. Tato strategie je výzvou ke spolupráci, ale také realistickým přiznáním: bez zapojení lidí, obcí a partnerů to nezvládneme. Potřebujeme čas, energii, lidi, kteří se budou chtít připojit, vzdělávat, posouvat věci dál. Potřebujeme odvahu zkoušet nové přístupy – a zároveň pokoru pracovat s tím, co už v území funguje.

Na cestě, kterou jsme si vytyčili, nás čekají náročné chvíle: bude nutné připravit projekty, sestavit týmy, zajistit financování, zkoordinovat partnery. Ne vždy se vše podaří napoprvé. Ale každým krokem budujeme důvěru – mezi sebou, s obcemi, s občany, s institucemi.

Pokud uspějeme, můžeme náš model představit nejen jako dobrou praxi, ale jako nový standard – inspiraci, kterou převezmou i další regiony. Otevře se tím prostor pro další investice, mezinárodní partnerství i systémovou podporu státu a EU.

Tato strategie není jen souborem opatření – je vyjádřením víry, že venkov není na okraji, ale v centru změn. A že právě my, zde a teď, můžeme být těmi, kdo ukážou cestu.

Věříme, že ENERKOM je šance pro každého z nás – a děkujeme všem, kdo se rozhodnou stát jeho součástí.